

Kosmik fəaliyyət haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

2-ci fəsil

Kosmik fəaliyyətin dövlət tənzimlənməsi

Maddə 6. Kosmik fəaliyyətin tənzimlənməsi

6.1. Azərbaycan Respublikasında kosmik fəaliyyətin tənzimlənməsi aşağıdakı istiqamətlərdə həyata keçirilir:

- 6.1.1. kosmik fəaliyyət üçün nəzərdə tutulan malların (işlərin, xidmətlərin), onlarla əlaqəli proseslərin və istehsal metodlarının sertifikatlaşdırılması;
- 6.1.2. kosmik obyektlərin dövlət qeydiyyatı;
- 6.1.3. orbital mövqələrin əldə edilməsi və qorunması;
- 6.1.4. kosmik fəaliyyətin tənzimlənməsinin bu Qanundan irəli gələn digər istiqamətləri.
- 6.2. Milli kosmik operatora öz fəaliyyət istiqamətləri üzrə müvafiq işlərin görülməsi üçün müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) təsdiq etdiyi siyahıda nəzərdə tutulmuş lisenziya və icazələrin alınması tələb olunmur.

Maddə 7. Kosmik fəaliyyət üçün nəzərdə tutulan malların (işlərin, xidmətlərin), onlarla əlaqəli proseslərin və istehsal metodlarının sertifikatlaşdırılması

Kosmik fəaliyyət üçün nəzərdə tutulan malların (işlərin, xidmətlərin), onlarla əlaqəli proseslərin və istehsal metodlarının sertifikatlaşdırılması "Standartlaşdırma haqqında", "Telekommunikasiya haqqında", "Uyğunluğun qiymətləndirilməsi sahəsində akkreditasiya haqqında" və "Texniki tənzimləmə haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə müəyyən edilmiş hallarda və qaydada həyata keçirilir.

Maddə 8. Kosmik obyektlərin dövlət qeydiyyatı

8.1. Kosmik fəaliyyət subyektlərinin kosmik obyektlər üzərində mülkiyyət və digər əşya hüquqlarının əmələ gəlməsi, məhdudlaşdırılması (yükülüyü), başqasına keçməsi və bu hüquqlara xitam verilməsi müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən edilmiş qaydada Reyestrə qeydiyyata alınmalıdır. Reyestrin aparılması qaydası müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən edilir.

8.2. Kosmik fəzədə olan kosmik obyektin bu Qanunun tələblərinə əməl etməklə özənilməsinə, dövlət mülkiyyətinə olan kosmik obyektlərin "Dövlət əmlakının özəlləşdirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq özəlləşdirilməsinə, istismara yararsız hala düşmüş və məhv olmaya qarşı tam sığortalanmış kosmik obyektlər üzərində mülkiyyət hüququnun sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulduğu halda sığorta ödənişi müqabilində sığortaçılara keçməsinə yol verilir.

8.3. Azərbaycan Respublikasının ərazisində aşkar edilmiş kosmik obyekt üzərində mülkiyyət hüququ Müqaviləyə və Azərbaycan Respublikasının mülki qanunvericiliyinə uyğun müəyyən edilir.

8.4. Reyestrə qeydiyyata alınmış kosmik obyektlərə, həmçinin belə kosmik obyektlərin orbitdən çıxarılmasına dair məlumatlar milli kosmik operator tərəfindən Müqavilədə nəzərdə tutulmuş qaydada BMT-yə təqdim edilir.

Maddə 9. Orbital mövqələrin əldə edilməsi və qorunması

9.1. Azərbaycan Respublikasına ayrılmış və ya ayrılacaq orbital mövqələr və onlarla əlaqədar radiotezliklər dövlətə məxsusdur və "Lisenziyalar və icazələr haqqında" və "Telekommunikasiya haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq kosmik operatorların istifadəsinə ayrılır.

9.2. "Beynəlxalq Telekommunikasiya İttifaqının Radiorabitə Reqlamentinin və Ümumdünya Radiorabitə Konfransının Yekun Aktlarının təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş qaydada orbital mövqələr, onlarla əlaqədar radiotezliklər, habelə peyk şöbələri müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) və kosmik operator tərəfindən birgə koordinasiya edilir.

Maddə 10. Kosmik fəaliyyətin subyektləri

10.1. Fiziki və hüquqi şəxslər, dövlət orqanları (qurumları) kosmik fəaliyyəti kosmik operator vasitəsilə həyata keçirirlər.

10.2. Kosmik fəaliyyətin həyata keçirilməsinə kosmik operatorla bağlanan müqavilə əsasında xarici kosmik operatorun cəlb edilməsinə yol verilir.

10.3. Bu Qanunun 10.1-ci maddəsində göstərilən kosmik fəaliyyətin subyektləri beynəlxalq təşkilatların, xarici dövlətlərin və digər xarici şəxslərin kosmik obyektlərini və kosmik sənaye obyektlərini bu Qanunun məqsədləri üçün icarəyə, kirayəyə, əvəzsiz istifadəyə götürmək hüququna malikdirlər.

10.4. Reyestrə qeydiyyata alınmış kosmik obyektin digər dövlətin hava məkanında uçuşu Müqaviləyə və Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı digər beynəlxalq müqavilələrə əsasən tənzimlənir.

3-cü fəsil

Kosmik fəaliyyət və kosmik sənayenin iqtisadi xüsusiyyətləri

Maddə 11. Kosmik fəaliyyət və kosmik sənaye sahələrində investisiya və tərəfdaşlıq

Kosmik fəaliyyət və kosmik sənaye sahələrində investisiya qoyuluşu və dövlət-özəl tərəfdaşlığı müvafiq olaraq "İnvestisiya fəaliyyəti haqqında" və "Dövlət özəl tərəfdaşlığı haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarına əsasən həyata keçirilir.

Maddə 12. Kosmik obyektin üçüncü şəxslərə zərərvermə riski

12.1. Kosmik obyektin üçüncü şəxslərə zərərvermə riskinin sığorta və ya digər maliyyə təminatının məbləği Müqavilə əsasında irəli sürülən tələblərin ödənilməsi üçün istifadə edilir.

12.2. Kosmik obyektin üçüncü şəxslərə zərərvermə riski üzrə sığorta şəhadətnaməsinin şərtləri kosmik fəaliyyət haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq müəyyən edilir.

12.3. Kosmik operatorlar və kosmik obyektlərin mülkiyyətçiləri kosmik obyektin üçüncü şəxslərə zərərvermə riski üzrə sığorta şəhadətnaməsinin şərtlərinə əməl etməlidirlər.

12.4. Tərəflər arasında ayrı razılaşma nəzərdə tutulmayıbsa, kosmik obyektin üçüncü şəxslərə zərərvermə riski (üçüncü şəxslər qarşısında məsuliyyətin sığortası) kosmik obyektin mülkiyyətçisinin vəsaiti hesabına sığortalınır və ya sığorta əvəzinə maliyyə təminatı əldə olunur.

4-cü fəsil

Yerüstü kosmik infrastruktur və kosmik obyektlərin təyinatı

Maddə 13. Yerüstü kosmik infrastruktur

- 13.1. Yerüstü kosmik infrastruktur aşağıdakılar aid edilir:
 - 13.1.1. kosmik obyektlərin yerüstü idarəetmə mərkəzləri;
 - 13.1.2. kosmik fəzədə olan kosmik obyektlə telekommunikasiya təmin edən yer stansiyaları;
 - 13.1.3. kosmik raket kompleksləri və vasitələri, kosmik obyektlərin uçuş və eniş poliqlonları və platformaları, kosmik uçuşların yerüstü idarəetmə məntəqələri;
 - 13.1.4. kosmik uçuşlara hazırlıq mərkəzləri;
 - 13.1.5. kosmik obyektin saxlanma yerləri və sınaq məntəqələri;
 - 13.1.6. kosmik fəaliyyət üçün zəruri olan digər yerüstü kosmik infrastruktur qurğular və vasitələri.
- 13.2. Yerüstü kosmik infrastrukturun istismarına lazimi şərait yaradılması üçün onların ətrafında Azərbaycan Respublikasının Torpaq Məcəlləsinə uyğun olaraq xüsusi hüquqi rejimli mühafizə zonaları yaradılır.

Maddə 14. Kosmik obyektlərin təyinatı

Telekommunikasiya, məsafədən müşahidə, naviqasiya və digər təyinatlı kosmik obyektlər kosmik fəzədə bu Qanunun tələblərinə uyğun istifadəyə verilir.

Maddə 15. Telekommunikasiya peyk şöbələri

15.1. Telekommunikasiya peykləri vasitəsilə peyk rabitəsi, telekommunikasiya xidmətləri, yüksək sürətli peyk internet xidməti, radio və televiziya yayımı, verilənlərin ötürülməsi və digər telekommunikasiya peyk xidmətlərinin göstərilməsi ölkə daxilində və xaricdə həyata keçirilir.

15.2. Milli kosmik operator Azərbaycan Respublikasının, habelə xarici ölkələrin telekommunikasiya peykləri vasitəsilə ölkə daxilində və xaricdə peyk sistemləri və telekommunikasiya peyk şöbələri təşkil edir.

Maddə 16. Yerini məsafədən müşahidəsi peyk sistemi

16.1. Yerini məsafədən müşahidəsi peyk sistemi vasitəsilə Yer səthinin quruluşu haqqında məlumatların toplanması və təbiət hadisələrinin dəyişkənliyi, antropogen faktorlar, təbii ehtiyatlar, ətraf mühit, ələcək də elmi, iqtisadi, ekoloji və müdafiə məsələlərinin həlli məqsədilə təsvir və digər informasiya əldə edilir.

16.2. Azərbaycan Respublikasında filialı və ya nümayəndəliyi olmayan xarici kosmik operatorun (onun səlahiyyətəndirdiyi xarici hüquqi şəxsin) istismar etdiyi xarici kosmik obyektin müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən təsdiq edilmiş göstəricilərdə ilkin informasiyaların Azərbaycan Respublikasında birbaşa yer stansiyası vasitəsilə qəbulu milli kosmik operator tərəfindən həyata keçirilir.

Maddə 17. Kosmik naviqasiya sistemi

17.1. Kosmik naviqasiya sisteminin təşkilil üçün xarici dövlətlərin peyklərindən istifadəyə yol verilir.

17.2. Peyklərdən və yerüstü kosmik infraqurumdan ibarət olan kosmik naviqasiya sistemi vasitəsilə kosmik naviqasiya xidmətlərinin istifadəçiləri koordinat-zaman parametrləri ilə təmin edilir.

5-ci fəsil

Kosmik fəaliyyət və kosmik sənayedə təhlükəsizlik

Maddə 18. Kosmik fəaliyyət və kosmik sənaye sahələrində təhlükəsizliyin təmin edilməsi

18.1. Azərbaycan Respublikasında kosmik fəaliyyət və kosmik sənaye sahələrində fəaliyyət həyata keçirilərkən ətraf mühitin qorunması, ekoloji və texniki təhlükəsizlik tələblərinə riayət edilməsi üçün müvafiq olaraq "Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında", "Ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi haqqında", "Ekoloji təhlükəsizlik haqqında" və "Texniki təhlükəsizlik haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə nəzərdə tutulan tədbirlər görülür.

18.2. Kosmik obyektlərin və onların hissələrinin Azərbaycan Respublikasının ərazisində aşkar edildiyi yerlərdə kosmik fəaliyyət

yət haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq müvəqqəti karantin tədbiq edilməsinə yol verilir.

18.3. Azərbaycan Respublikasının ərazisində qəzaya uğrayan pilotlu kosmik obyektin heyətinin xilası üçün müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən tədbirlər görülür, habelə qəza ərazisində kosmik fəaliyyət haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq müvəqqəti karantin tədbiq edilir.

18.4. Reyestrə qeydiyyata alınmış kosmik obyektin kosmik operatoru tərəfindən idarə edilməsi mümkün olmadıqda, Müqaviləyə əsasən kosmik uçuşun təhlükəsizliyi üçün onun əvəzinə kosmik obyektin idarə edilməsi milli kosmik operator tərəfindən həyata keçirilir. Bu zaman Reyestrə qeydiyyata alınmış kosmik obyektin mülkiyyətçisi milli kosmik operatoru kosmik obyektin müvəqqəti idarə edilməsi imkanı ilə təmin etməlidir.

Maddə 19. Kosmik obyektin istismardan çıxarılması

19.1. Kosmik fəzədə olan kosmik obyekt bu Qanun, Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrlə müəyyən edilmiş qaydada və hallarda, həmçinin istismara yararlılığı başa çatdıqda, idarə edilməsi itirildikdə, təbiət hadisəsinin təsiri və ya qəzaya uğraması nəticəsində məhv olduqda istismardan çıxarılır.

19.2. Reyestrə qeydiyyata alınmış kosmik obyektin mülkiyyətçisi Müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş qaydada BMT-ni məlumatlandırmaq üçün kosmik obyektin istismardan çıxarılması barədə dərhal milli kosmik operatora yazılı məlumat verməlidir.

Maddə 20. Kosmik fəaliyyətə nəzarət

20.1. Bu Qanunla kosmik fəaliyyət subyektlərinin Reyestrə qeydiyyata alınmış kosmik obyektlərinin idarə edilməsinə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən nəzarət edilir. Həmin kosmik obyektlərinin idarə edilməsinə nəzarət müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən edilən qaydada həyata keçirilir.

20.2. Kosmik fəzədə milli fəaliyyətin əlaqələndirilməsi və həmin fəaliyyətə texniki nəzarət milli kosmik operator tərəfindən həyata keçirilir.

20.3. Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı və ya hüquqi şəxsi Azərbaycan Respublikasından kənarında kosmik obyektin operatora əvvəlcədən yazılı məlumat verməlidir.

20.4. Azərbaycan Respublikasından kənarında kosmik obyektin istehsalını sifariş etmiş Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı və ya hüquqi şəxsi sifariş verdiyi andan 30 (otuz) gün müddətində bu barədə milli kosmik operatora yazılı məlumat verməlidir.

Maddə 21. Məlumatların qorunması

Kosmik fəaliyyət və kosmik sənaye sahələrində dövlət sirri, kommersiya sirri və konfidensial məlumatlar qanuna və Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrə uyğun olaraq qorunur.

6-cı fəsil

Yekun müddəalar

Maddə 22. Mübahisələrin həlli

Kosmik fəaliyyət və kosmik sənaye sahələrində yaranan mübahisələr kosmik fəaliyyət haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq həll olunur.

Maddə 23. Bu Qanunun pozulmasına görə məsuliyyət

Bu Qanunun tələblərinin pozulmasında təqsirlənən şəxslər qanunda nəzərdə tutulmuş hallarda məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 24. Bu Qanunun qüvvəyə minməsi

Bu Qanun dərc edildiyi gündən 60 gün sonra qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 24 iyun 2023-cü il

